

ΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ

με τη ματιά της Εθνικής Τράπεζας



ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

4^ο τρίμηνο 2023



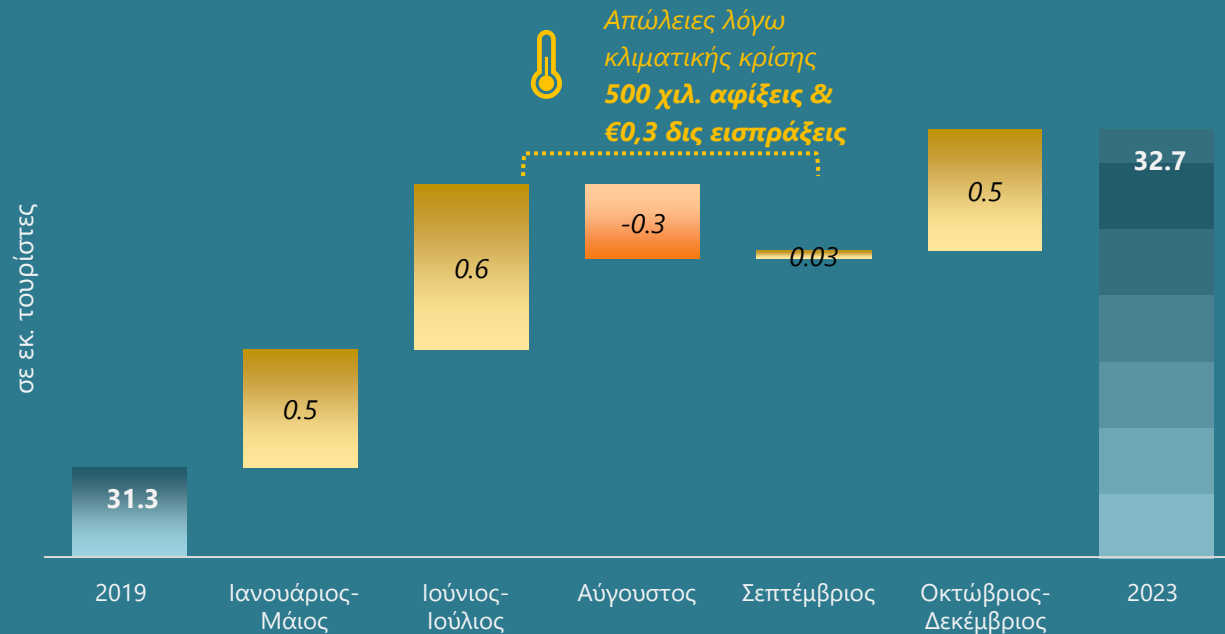
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ
Διεύθυνση Οικονομικής Ανάλυσης

Νέο ρεκόρ για τον τουρισμό το 2023, παρά τις αντίξοες συνθήκες

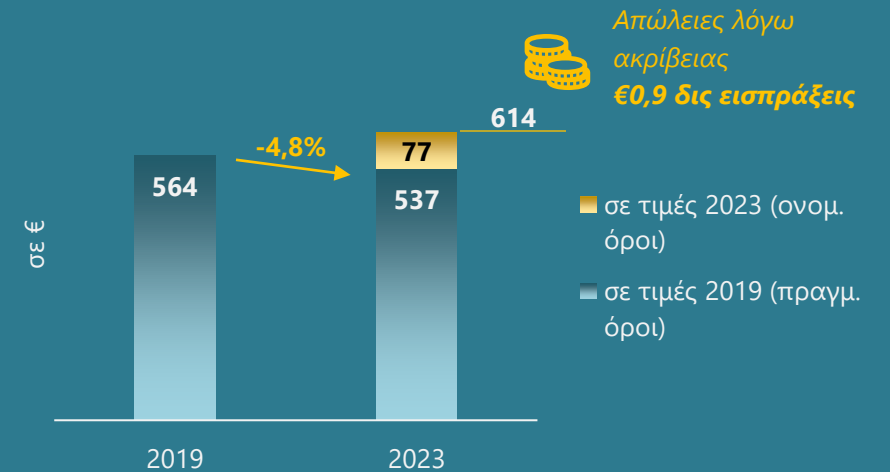
Το 2023 φαίνεται να κλείνει με 1,3 εκ. περισσότερους τουρίστες από το 2019, όμως οι επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής με τις συνεπακόλουθες φυσικές καταστροφές...

... και η ακρίβεια «στοίχισαν» περίπου €1,2 δις τουριστικών εισπράξεων

ΑΦΙΞΕΙΣ ΞΕΝΩΝ ΤΟΥΡΙΣΤΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ



ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΔΑΠΑΝΗ ΑΝΑ ΑΦΙΞΗ



ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ ΠΟΥ ΘΑ ΚΛΗΘΕΙ ΝΑ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΕΙ Ο ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ



Ακρίβεια



Κλιματική αλλαγή



Γεωπολιτική αστάθεια



Τουριστικός κορεσμός

[1] Συντηρητική εκτίμηση απωλειών βάσει της υπόθεσης ότι ο Αύγουστος θα μπορούσε να επιτύχει τις επιδόσεις του 2019 (με δεδομένο ότι η υπόλοιπη χρονιά είχε δυναμική να το ξεπεράσει), και ο Σεπτέμβριος θα μπορούσε να επιτύχει αναπλήρωση των επιδόσεων του 2019 σε ποσοστό αντίστοιχο του έτερου shoulder μήνα του καυτού διμήνου Ιούλιος-Αύγουστος (δηλαδή, του Ιουνίου).



Νέο **ρεκόρ αφίξεων** κατέγραψε ο **ελληνικός τουρισμός το καλοκαίρι 2023** (16,9 εκ. αφίξεις, +2% έναντι του 2019), **ενισχύοντας παράλληλα το μερίδιό του** στη μεσογειακή αγορά (25% από 24% το 2019) και **την απασχόληση** στον κλάδο (+9,7% στις καθарές προσλήψεις έναντι 2019). Βασική κινητήρια δύναμη ήταν οι **αεροπορικές αφίξεις** (+14% έναντι του 2019), κυρίως από «παραδοσιακές αναπτυσσόμενες αγορές» (+19% έναντι του 2019), με τις ΗΠΑ να ξεχωρίζουν για τη δυναμική τους (+24% έναντι του 2019). Στον αντίποδα, οι οδικές αφίξεις, που αφορούν κυρίως τις βαλκανικές αγορές, παρέμειναν σε επίπεδα χαμηλότερα του 2019 (-8%).

Η θετική αυτή εικόνα «κρύβει» μια ενδιαφέρουσα πτυχή: Δε ξεπέρασαν όλοι οι μήνες του καλοκαιριού 2023 τις αφίξεις 2019. Ενώ το δίμηνο Ιουνίου-Ιουλίου ήταν 7% υψηλότερα του 2019, ο **Αύγουστος έκλεισε στο -4%** (έναντι 2019). Οι **φυσικές καταστροφές** (πυρκαγιές) και οι ακραίες καιρικές συνθήκες λόγω κλιματικής αλλαγής θα μπορούσαν να θεωρηθούν ως η καίρια παράμετρος για την αδύναμη επίδοση του Αυγούστου, η οποία βάσει συντηρητικής εκτίμησης **στοίχισε 0,3 εκ. αφίξεις** (αν ο Αύγουστος προσέγγιζε το επίπεδο του 2019). **Ανάλογη εικόνα σκιαγραφούν τα αποτελέσματα για τον Σεπτέμβριο**, με τις πλημμύρες να επιτρέπουν οριακή μόνο άνοδο αφίξεων (+0,6% έναντι 2019) – επίδοση σημαντικά χαμηλότερη αυτής του Ιουνίου (έτερου shoulder μήνα), **στοιχίζοντας έτσι επιπλέον 0,2 εκ. αφίξεις**.

Όσον αφορά το **τελευταίο τρίμηνο 2023**, η ισχυρή αεροπορική κίνηση του Οκτωβρίου (+21% έναντι 2019) και η υψηλή επίδοση πτήσεων στο πρώτο 20ήμερο Νοεμβρίου (+11% έναντι 2019), σε συνδυασμό με τη σταδιακή επαναφορά των οδικών αφίξεων σε προ-πανδημικά επίπεδα, οδηγούν την εκτίμηση μας για τις τουριστικές **αφίξεις κοντά στο +11% έναντι 2019 (επιταχύνοντας από το +3% του πρώτου 9μηνου της χρονιάς)**.

Έτσι, στο **σύνολο του 2023**, ο ελληνικός τουρισμός αναμένεται να καταγράψει **ρεκόρ αφίξεων** (της τάξης του +4% έναντι 2019), με τις **εισπράξεις να ξεπερνούν το επίπεδο των €20 δις** – επίπεδο συμβατό με την προηγούμενη εκτίμησή μας (τεύχος τρίτου τριμήνου) – καταλήγοντας έτσι 13% υψηλότερα σε σχέση με το 2019. Αξιοσημείωτο είναι ότι η εξαιρετική αυτή επίδοση επιτυγχάνεται σε μια **χρονιά με αντίξοες συνθήκες**, οι οποίες **στοίχισαν στον ελληνικό τουρισμό εισπράξεις της τάξης του €1,2 δις:**

- ✓ Πρώτον, οι **επιπτώσεις της κλιματικής κρίσης**, όπως αναφέρθηκε πιο πάνω, στοίχισαν 0,5 εκ αφίξεις που αντιστοιχούν σε €0,3 δις εισπράξεις.
- ✓ Δεύτερον, η **ακρίβεια** περιόρισε τον προϋπολογισμό των τουριστών, οδηγώντας σε συρρίκνωση την πραγματική δαπάνη ανά άφιξη (-5% έναντι 2019) – και έτσι η σχετικά περιορισμένη πραγματική κατανάλωση των τουριστών στοίχισε επιπλέον €0,9 δις εισπράξεων (υπό τη συντηρητική υπόθεση ότι η φετινή πραγματική δαπάνη ανά τουρίστα θα μπορούσε να είναι στα επίπεδα 2019).

Όσον αφορά το **2024**, τα **σύννεφα** της γεωπολιτικής αβεβαιότητας, της κλιματικής κρίσης και της ακρίβειας παραμένουν. Ωστόσο, σημειώνουμε **δύο θετικές παραμέτρους:**

- ✓ Πρώτον, τα **σημάδια πρώιμης ζήτησης** για το 2024 δείχνουν ευνοϊκά, καθώς οι κρατήσεις πτήσεων τον τελευταίο μήνα υπερβαίνουν τόσο τα επίπεδα 2019 (+37%) όσο και τα επίπεδα 2022 (+34%).
- ✓ Δεύτερον, η φετινή **βελτίωση της εποχικότητας** (52% το καλοκαίρι 2023, έναντι 53% το 2019) σε συνδυασμό με την τάση των τουριστών για off-season διακοπές (προς αποφυγή συνωστισμού και ακραίων καιρικών συνθηκών) αφήνει περιθώρια αυξημένης ζήτησης τόσο σε «εναλλακτικούς» μήνες όσο και σε «εναλλακτικούς» προορισμούς.

Νέο ρεκόρ για τον τουρισμό το καλοκαίρι, παρά την πίεση των ακραίων καιρικών φαινομένων και των φυσικών καταστροφών

Νέο ρεκόρ κατέγραψε ο τουρισμός το καλοκαίρι του 2023, καθώς, παρά την πίεση καιρικών συνθηκών (και φυσικών καταστροφών) και ακρίβειας, οι αφίξεις υπερέβησαν κατά 2% τις επιδόσεις του 2019. Καθοριστική ήταν η επίδοση των αεροπορικών αφίξεων (14% υψηλότερα του 2019), που κάλυψαν το κενό των αδύναμων – αλλά σταδιακά βελτιούμενων – οδικών αφίξεων (8% χαμηλότερα του 2019). Η καλή πορεία του τουρισμού επηρέασε θετικά την απασχόληση, με τις καθαρές προσλήψεις στο διάστημα Ιανουάριος-Αύγουστος να είναι 9,7% υψηλότερες έναντι αντίστοιχης περιόδου του 2019.

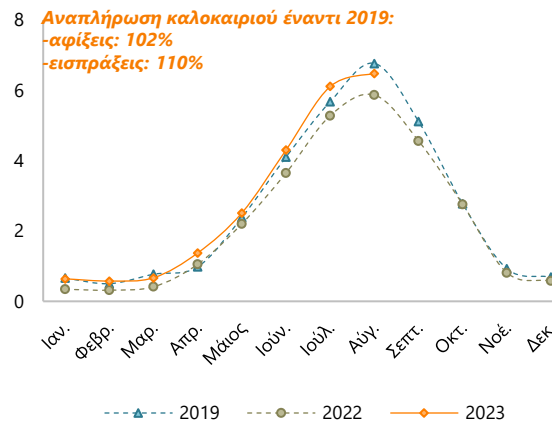
Η θετική αυτή εικόνα «κρύβει» μια ενδιαφέρουσα πτυχή: Ενώ το δίμηνο Ιουνίου-Ιουλίου ήταν +6,5% έναντι 2019, ο Αύγουστος έκλεισε στο -4,0% έναντι 2019. Οι φυσικές καταστροφές (πυρκαγιές) και οι ακραίες καιρικές συνθήκες λόγω κλιματικής αλλαγής θα μπορούσαν να θεωρηθούν ως η καίρια παράμετρος για την αδύναμη επίδοση του Αυγούστου, η οποία βάσει συντηρητικής εκτίμησης στοίχισε 0,3 εκ. αφίξεις (δηλαδή, αν ο Αύγουστος προσέγγιζε το επίπεδο του 2019). Ενδεικτικά, σημειώνουμε ότι το αεροδρόμιο της Ρόδου κατέγραψε πτώση του μεριδίου του στην Ελλάδα κατά την περίοδο κοντά στις πυρκαγιές (σε 10,9% τον Ιούλιο από 12,6% στο υπόλοιπο «high-season» διάστημα Μάιος-Σεπτέμβριος).

Σε αντιστοιχία, τα αποτελέσματα για τον Σεπτέμβριο σκιαγραφούν μια ανάλογη εικόνα, με τις πλημμύρες να επιτρέπουν οριακή μόνο άνοδο αφίξεων (0,6% έναντι 2019) – επίδοση σημαντικά χαμηλότερη αυτής του Ιουνίου (έτερου shoulder μήνα), στοιχίζοντας έτσι επιπλέον 0,2 εκ. αφίξεις. Ενδεικτικά, το αεροδρόμιο της Σκιάθου κατέγραψε πτώση μεριδίου στην Ελλάδα κατά την περίοδο κοντά στις πλημμύρες (σε 0,9% τον Σεπτέμβριο από 1,4% στο υπόλοιπο «high-season» διάστημα Μάιος-Σεπτέμβριος).

Παράλληλα, αξιοσημείωτο είναι ότι οι πραγματικές δαπάνες ανά άφιξη το καλοκαίρι 2023 ήταν 6% χαμηλότερα έναντι του 2019 – σημάδι ενδεικτικό ότι η ακρίβεια λειτούργησε περιοριστικά στον προϋπολογισμό των τουριστών.

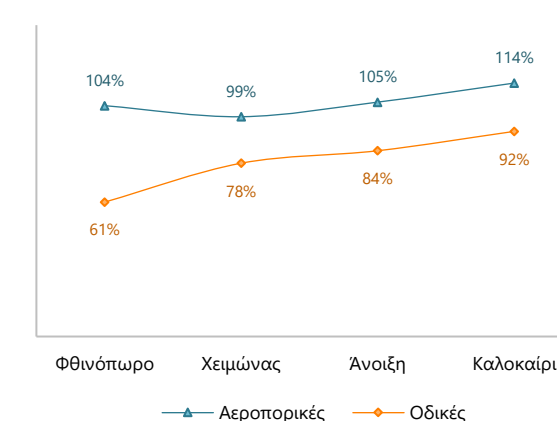
Διεθνείς αφίξεις

σε εκ. επιβάτες



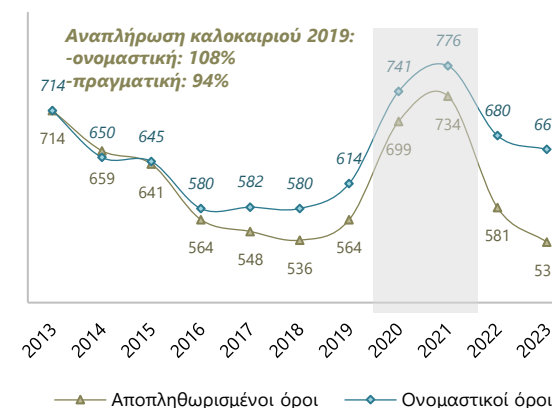
Διεθνείς αφίξεις 2023

% αναπλήρωσης έναντι 2019



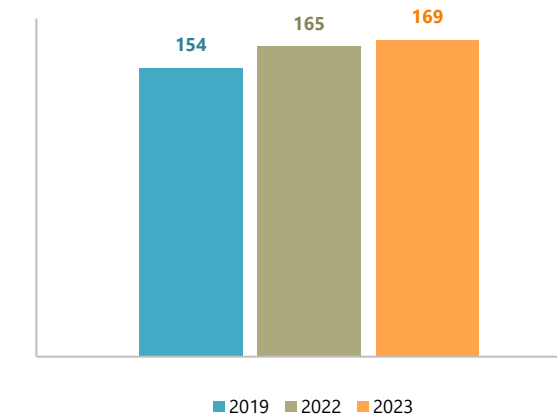
Δαπάνη ανά άφιξη

€/ άφιξη, καλοκαίρι



Καθαρό ισοζύγιο απασχόλησης σε ξενοδοχεία

χιλιάδες εργαζόμενοι, Ιανουάριος-Αύγουστος



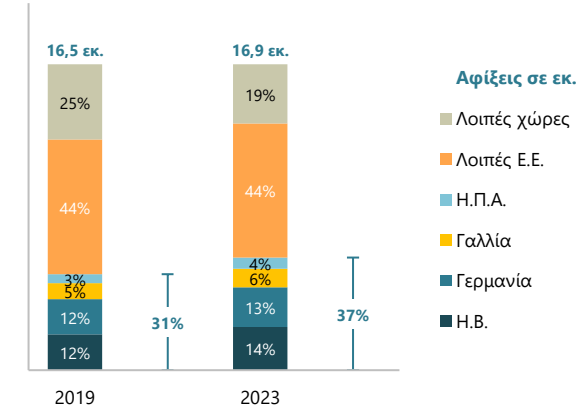
Οδηγός παραμένουν οι «παραδοσιακές αγορές» που κερδίζουν συνεχώς μερίδια και αλλάζουν το μείγμα των τουριστών

Εμβαθύνοντας στις επιδόσεις του καλοκαιριού ανά χώρα προέλευσης, διαπιστώνουμε ότι οι «παραδοσιακές αγορές» αποτέλεσαν για ακόμη μια φορά την κινητήριο δύναμη του ελληνικού τουρισμού, διευρύνοντας τη συνεισφορά τους κατά 6 ποσοστιαίες μονάδες (σε 37% το 2023 από 31% το 2019). Ειδικότερα:

- Η αγορά των ΗΠΑ ξεχώρισε στην καλοκαιρινή περίοδο για τη δυναμική της – ιδιαίτερα τον Ιούνιο (+55% έναντι 2019) – με περισσότερους από 600 χιλιάδες τουρίστες να επισκέπτονται την Ελλάδα (+24% έναντι του 2019). Ταυτόχρονα, παρουσίασε την υψηλότερη δαπάνη ανά άφιξη – της τάξης των €1.000 – με την πτώση (-10%) που παρατηρείται έναντι του 2019 να μπορεί να αποδοθεί στην διεύρυνση της εισοδηματικής περιμέτρου των τουριστών.
- Οι αγορές ΗΒ, Γαλλίας και Γερμανίας παρουσιάζουν επιδόσεις ανάλογες του 2022, με το ΗΒ να ξεχωρίζει θετικά (23% υψηλότερα από το 2019, έναντι 16-17% σε Γερμανία-Γαλλία αντίστοιχα). Σημειώνεται ότι σε όρους δαπάνης ανά άφιξη υπερτερεί η Γαλλία, σημειώνοντας μάλιστα βελτίωση (της τάξης του 15%) έναντι του 2019.
- Όσον αφορά τις λοιπές χώρες προέλευσης, οι αγορές εντός Ευρωπαϊκής Ένωσης πέτυχαν πλήρη ανάκτηση των επιδόσεων του 2019 (102%), ενώ οι αγορές εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης εξακολουθούν να παρουσιάζουν υστέρηση της τάξης του 20% - εν μέρει αντικατοπτρίζοντας την επίδραση γεωπολιτικών εξελίξεων στην Ανατολική Ευρώπη.

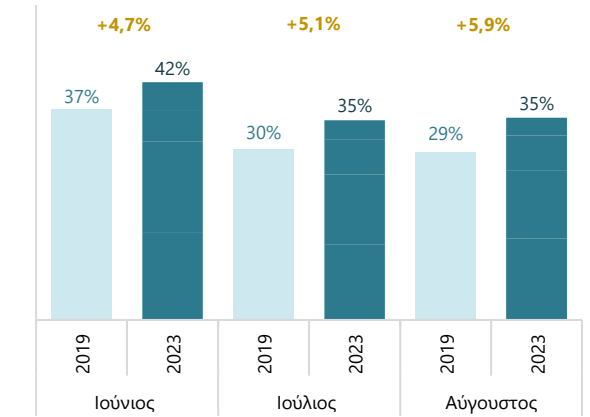
Αφίξεις ξένων τουριστών

καλοκαιρινή περίοδος



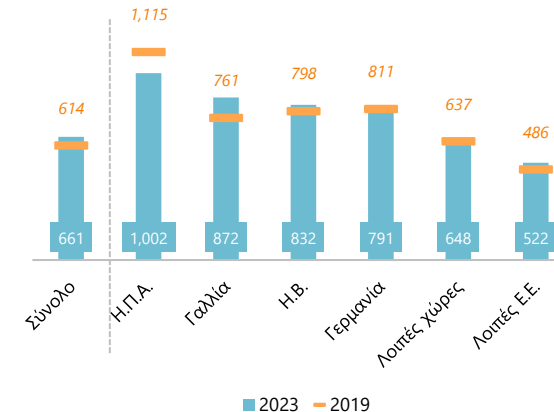
Μερίδιο αφίξεων ξένων τουριστών βασικών αγορών^[1]

ανά μήνα



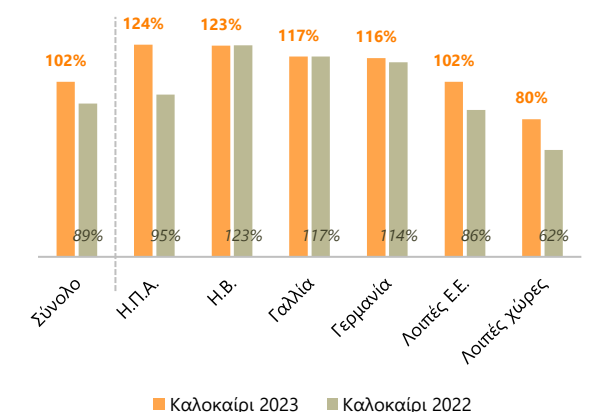
Δαπάνη ανά άφιξη

€/ άφιξη, καλοκαίρι



Αφίξεις ξένων τουριστών 2023

ποσοστό αναπλήρωσης έναντι 2019



[1] Βασικές αγορές: Γαλλία, Γερμανία, ΗΒ, ΗΠΑ
 Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος – Επεξεργασία: Εθνική Τράπεζα

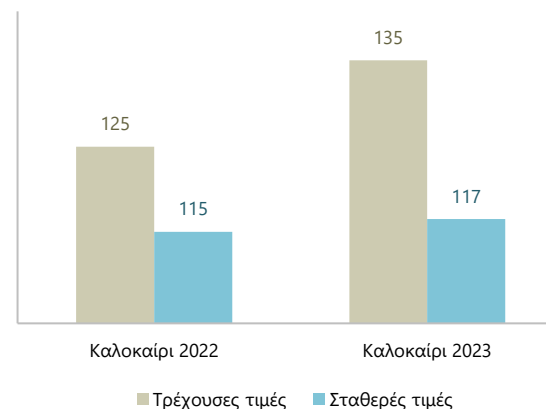
Η καλή πορεία των αφίξεων εξωτερικού κατά την καλοκαιρινή περίοδο αποτυπώθηκε στις πωλήσεις των ξενοδοχείων^[1], οι οποίες σημείωσαν άνοδο της τάξης του 17% έναντι του 2019 σε αποπληθωρισμένους όρους (35% σε ονομαστικούς όρους). Ειδικότερα:

- Σε όρους όγκου δραστηριότητας, οι διανυκτερεύσεις τουριστών εξωτερικού (88% των διανυκτερεύσεων καλοκαιριού) ξεπέρασαν τα επίπεδα του 2019 κατά 2% (από -5% το αντίστοιχο διάστημα το 2022) ενώ αντίστοιχη πορεία σημειώθηκε και στις διανυκτερεύσεις Ελλήνων τουριστών (3% υψηλότερα του 2019, από -2% το καλοκαίρι του 2022). Υπό αυτές τις συνθήκες η πληρότητα των ελληνικών ξενοδοχείων σημείωσε ιστορικά υψηλά το φετινό καλοκαίρι, με κάλυψη της τάξης του 77% των διαθέσιμων κλινών (έναντι 74% το 2022 και 69% το 2019).
- Παράλληλα, για ακόμη μια φορά διαφαίνεται η βελτίωση του εύρους και της ποιότητας των υπηρεσιών που παρέχουν οι ελληνικές ξενοδοχειακές επιχειρήσεις, επιτρέποντας αυξημένες πωλήσεις ανά διανυκτέρευση (15% υψηλότερα του 2019 σε αποπληθωρισμένους όρους).

Παρά την εμφανή βελτίωση, αξίζει να σημειωθεί ότι η διάρκεια διαμονής τουριστών εξωτερικού ήταν ελαφρώς χαμηλότερη (5,1 ημέρες ανά άφιξη έναντι 5,2 ημέρες το 2022 και το 2019), ερμηνεύοντας εν μέρει τις χαμηλότερες πραγματικές δαπάνες ανά άφιξη.

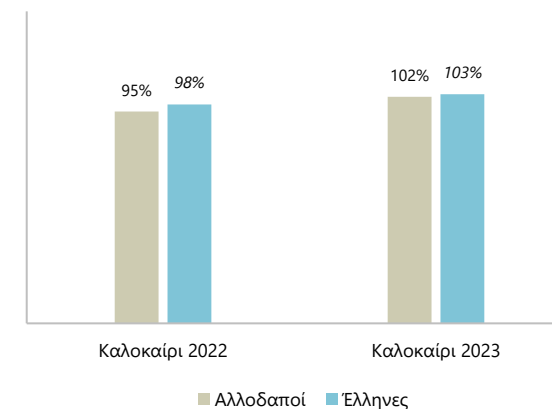
Πωλήσεις ξενοδοχείων

ποσοστό αναπλήρωσης καλοκαιριού έναντι 2019



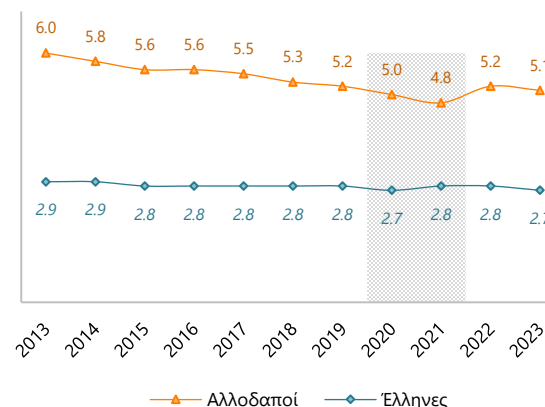
Διανυκτερεύσεις σε ξενοδοχεία 2023

ποσοστό αναπλήρωσης έναντι 2019



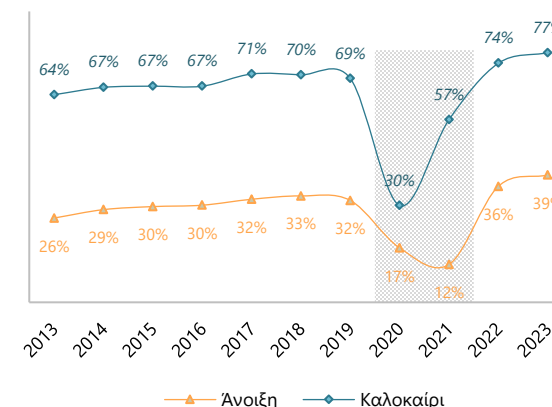
Διανυκτερεύσεις ανά άφιξη

σε ημέρες για την καλοκαιρινή περίοδο



Πληρότητα ξενοδοχείων

ως ποσοστό των διαθέσιμων κλινών



[1] Εκτίμηση βάσει των επιδόσεων του συνόλου του κλάδου ξενοδοχείων για τον Ιούνιο και των επιδόσεων των ξενοδοχείων με υποχρέωση τήρησης διπλογραφικών στοιχείων για τον Ιούλιο.

Πηγές: Τράπεζα της Ελλάδος, Ελ.Στατ., Eurostat – Επεξεργασία & Εκτιμήσεις : Εθνική Τράπεζα

Η δυναμική πορεία των αφίξεων λειτούργησε ευεργετικά για τη θέση του ελληνικού τουρισμού στην μεσογειακή αγορά, καθώς το μερίδιο του στις διανυκτερεύσεις εξωτερικού (παρουσιάζοντας συνεχή βελτίωση) αναρριχήθηκε το καλοκαίρι στο 25%, από μερίδιο της τάξης του 24% την αντίστοιχη περίοδο του 2022 και του 2019. Ενδεικτικό της υπεροχής είναι ότι βάσει διαθέσιμων στοιχείων για το σύνολο επταμήνου οι αφίξεις εξωτερικού στην Ελλάδα ήταν 7% υψηλότερες του 2019, όταν η μεσογειακή αγορά πετύχαινε απλώς ανάκτηση επιδόσεων (+1% έναντι 2019), ενώ σε ευρωπαϊκό και παγκόσμιο επίπεδο οι επιδόσεις του τουρισμού εξακολουθούν να υστερούν έναντι του 2019 (κατά 9% και 16% αντίστοιχα).

Η ισχυρή δυναμική και ελκυστικότητα του ελληνικού τουρισμού, αποτυπώνεται τόσο στη ζήτηση δωματίων, όσο και στην αεροπορική κίνηση του καλοκαιριού. Ειδικότερα:

- Οι κρατήσεις δωματίων το καλοκαίρι υπερέβησαν κατά 45% τις αντίστοιχες επιδόσεις του 2019 (έναντι +1% στην μεσογειακή αγορά), αντικατοπτρίζοντας εν μέρει τη ψηφιακή αναβάθμιση των ελληνικών ξενοδοχείων και την αύξηση των μεμονωμένων ταξιδιωτών. Σημειώνεται ότι η μικρή επιβράδυνση δυναμικής που σημειώνεται τόσο στις ελληνικές όσο και στις μεσογειακές κρατήσεις έναντι του 2022 πιθανόν αντικατοπτρίζει αυστηρότερες πολιτικές ακύρωσης κρατήσεων ή/και αποθάρρυνση ορισμένων ταξιδιωτών λόγω ακραίων κλιματολογικών συνθηκών στην ευρύτερη περιοχή.
- Όσον αφορά την αεροπορική κίνηση (αποτελεί πύλη για άνω των 2/3 των αλλοδαπών τουριστών το καλοκαίρι), η Ελλάδα κινήθηκε ανοδικά με ρυθμό της τάξης του +10% (έναντι 2019), ξεπερνώντας για 2^η συνεχή χρονιά την επίδοση του 2019. Σημειώνεται ότι η αντίστοιχη επίδοση στη μεσογειακή αγορά διατηρήθηκε οριακά χαμηλότερα των επιπέδων του 2019 (-1%).

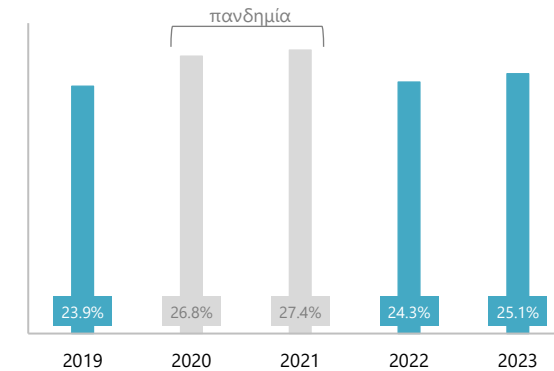
[1] Το τελευταίο 12μηνο αναφέρεται στην περίοδο Σεπτέμβριος 2022 – Αύγουστος 2023

[2] Ως Μεσόγειος* ορίζεται η αγορά εξαιρουμένης της Ελλάδας, και ως Μεσόγειος η αγορά συμπεριλαμβανομένης της Ελλάδας

Πηγές: Eurostat, UNWTO, Sojern, Eurocontrol – Επεξεργασία: Εθνική Τράπεζα

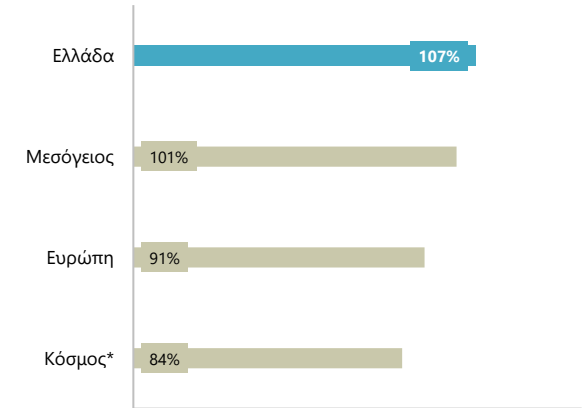
Μερίδιο στις διανυκτερεύσεις Μεσογείου

ποσοστό επί των διανυκτερεύσεων αλλοδαπών το καλοκαίρι



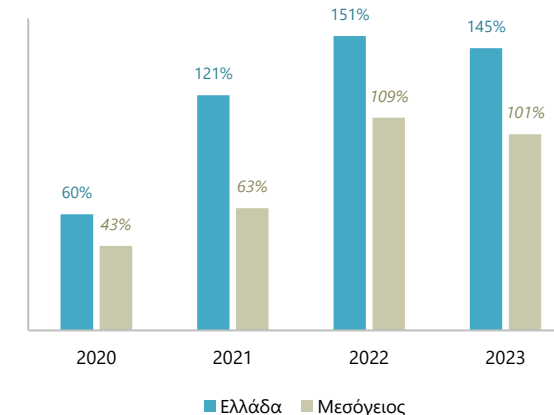
Τουριστικές αφίξεις

ποσοστό αναπλήρωσης του Ιαν-Ιουλ. 2023 έναντι του 2019



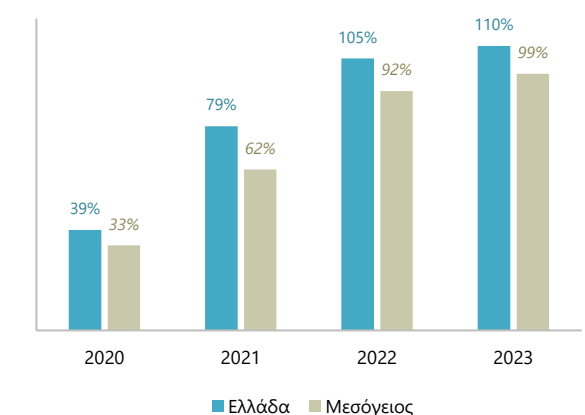
Κρατήσεις δωματίων από τουρίστες

ποσοστό αναπλήρωσης καλοκαιριού έναντι 2019



Αεροπορική κίνηση

ποσοστό αναπλήρωσης καλοκαιριού έναντι 2019



Κλιματική αλλαγή, τουριστικός κορεσμός και ακρίβεια διαμορφώνουν τις προτιμήσεις των τουριστών προς την κατεύθυνση μείωσης της εποχικότητας

ΝΕΟ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟ ΠΡΟΤΥΠΟ

Μετά τις ανοδικές τουριστικές επιδόσεις από τις αρχές του έτους έως τον Ιούλιο 2023, ο Αύγουστος (κορυφαίος μήνας, καλύπτοντας 22% των ετήσιων αφίξεων το 2019) πέρασε «κάτω από τον πήχη» του 2019 (0,3 εκ. λιγότεροι τουρίστες, έναντι 1,1 εκ. περισσότεροι στο διάστημα Ιανουάριος-Ιούλιος).

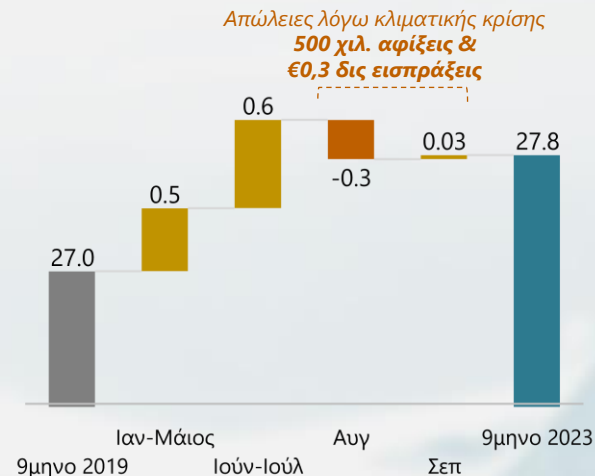
Οι λόγοι της απώλειας δυναμικής εκτιμάται ότι ήταν ένας συνδυασμός έντονων κλιματικών φαινομένων φέτος (δασικές πυρκαγιές), καθώς και γενικότερων τάσεων στις προτιμήσεις τουριστών, αναδεικνύοντας την ανάγκη για στρατηγικές επέκτασης της τουριστικής περιόδου και διαφοροποίησης του τουριστικού προϊόντος, ώστε αντίστοιχες επιδράσεις να αμβλυνθούν στο μέλλον.

Ενδεικτικά, βάσει ερευνών σε ευρωπαίους τουρίστες, παράγοντες όπως ο τουριστικός κορεσμός κατατάσσονται στα κορυφαία κριτήρια επιλογής προορισμών, ενώ ως βασικοί αποτρεπτικοί παράγοντες αναδεικνύονται το κόστος και τα ακραία καιρικά φαινόμενα. Σε απάντηση αυτών των προκλήσεων, η έντονη επιθυμία για ταξίδια συνοδεύεται από τάση για off-season διακοπές (σχεδόν 40% των ευρωπαίων σχεδιάζει να ταξιδέψει το φθινόπωρο), με στόχο να ικανοποιήσουν όσο γίνεται περισσότερα από τα παραπάνω κριτήρια.

Σε αυτό το πλαίσιο, η Ελλάδα βρίσκεται στο top 5 των ευρωπαϊκών προτιμήσεων για ταξίδια στην Ευρώπη και θα μπορούσε να αξιοποιήσει τις άνω τάσεις, με δράσεις ανάδειξης εναλλακτικών προορισμών, και διεύρυνσης του τουριστικού προϊόντος στους παραδοσιακούς προορισμούς.

Συνεισφορά στη μεταβολή της επίδοσης

σε εκ. αφίξεις αλλοδαπών τουριστών έναντι του 2019



Κριτήρια επιλογής προορισμού

επιλογή και κατάταξη όσων έχουν ποσοστό άνω του 10%

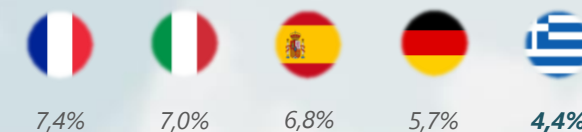
-  καιρικές συνθήκες
-  προσφορές
-  φιλοξενία
-  τουριστικός κορεσμός

Διάθεση Ευρωπαίων για ταξίδια




το 38% σχεδιάζει ταξίδι το φθινόπωρο

το 60% ενδιαφέρεται για ταξίδι εντός Ευρώπης




η Ελλάδα στο top 5 των προορισμών



Top 3 περιοριστικοί παράγοντες

-  πληθωρισμός τουριστικών υπηρεσιών
-  προσωπική οικονομική κατάσταση
-  ακραία καιρικά φαινόμενα

Top 3 τρόποι αντιμετώπισης

-  ταξίδια off-season
-  οικονομικός προορισμός
-  προ κράτηση πτήσεων/δραστηριοτήτων

Πηγές: Τράπεζα της Ελλάδος, ETC Οκτώβριος 2023 – Επεξεργασία: Εθνική Τράπεζα

Η φθινοπωρινή σεζόν αναμένεται δυναμική, ενώ αναπτύσσονται οι προοπτικές για μείωση της εποχικότητας

Όσον αφορά το 4ο τρίμηνο 2023, η ισχυρή αεροπορική κίνηση του Οκτωβρίου (+21% έναντι 2019) και η υψηλή επίδοση πτήσεων στο πρώτο 20ήμερο Νοεμβρίου (+11% έναντι 2019), σε συνδυασμό με τη σταδιακή επαναφορά των οδικών αφίξεων σε προ-πανδημικά επίπεδα, οδηγούν την εκτίμησή μας για τις αφίξεις κοντά στο +11% έναντι 2019 (επιταχύνοντας από το +3% του πρώτου 9μηνου της χρονιάς).

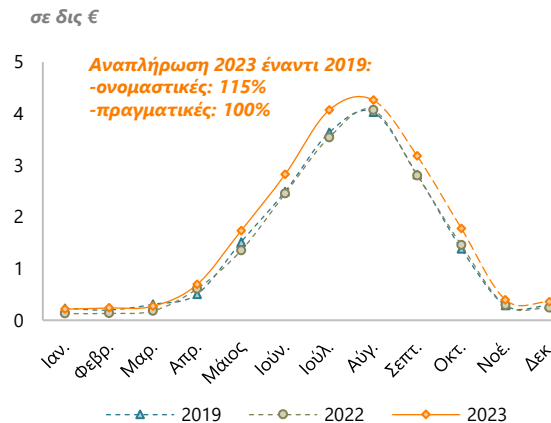
Στο σύνολο του 2023, ο ελληνικός τουρισμός αναμένεται να καταγράψει ρεκόρ αφίξεων (της τάξης του +4% έναντι 2019), με τις εισπράξεις να ξεπερνούν το επίπεδο των €20 δις – επίπεδο συμβατό με την προηγούμενη εκτίμησή μας (τεύχος τρίτου τριμήνου) – καταλήγοντας έτσι 13% υψηλότερα σε σχέση με το 2019. Αξιοσημείωτο είναι ότι η εξαιρετική αυτή επίδοση επιτυγχάνεται σε μια χρονιά με αντίξοες συνθήκες, οι οποίες στοίχισαν στον ελληνικό τουρισμό εισπράξεις της τάξης του €1,2 δις:

- Πρώτον, οι επιπτώσεις της κλιματικής κρίσης, όπως αναφέρθηκε πιο πάνω, στοίχισαν 0,5 εκ αφίξεις που αντιστοιχούν σε €0,3 δις εισπράξεις.
- Δεύτερον, η ακρίβεια περιόρισε τον προϋπολογισμό των τουριστών, οδηγώντας σε συρρίκνωση την πραγματική δαπάνη ανά άφιξη (-5% έναντι 2019) – και έτσι η σχετικά περιορισμένη πραγματική κατανάλωση των τουριστών στοίχισε επιπλέον €0,9 δις εισπράξεων (υπό τη συντηρητική υπόθεση ότι η φετινή πραγματική δαπάνη ανά τουρίστα θα μπορούσε να είναι στα επίπεδα 2019).

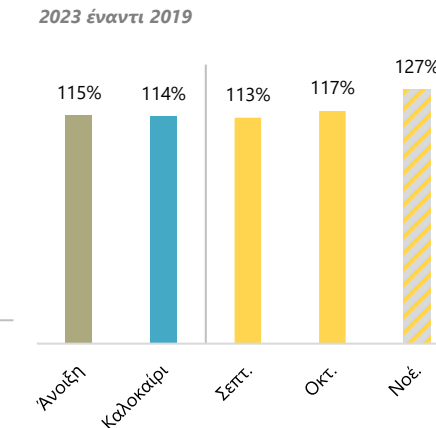
Όσον αφορά το 2024, παραμένουν τα σύννεφα της γεωπολιτικής αβεβαιότητας (με ενδεικτικά το Ισραήλ να καλύπτει 2% των αφίξεων του 2022), της κλιματικής κρίσης και της ακρίβειας (όπως αποτυπώνεται στο χαμηλό δείκτη εμπιστοσύνης στις βασικές αγορές). Ωστόσο, σημειώνουμε δύο θετικές παραμέτρους:

- Πρώτον, τα σημάδια πρώιμης ζήτησης δείχνουν ευνοϊκά, καθώς οι κρατήσεις πτήσεων τον τελευταίο μήνα υπερβαίνουν τόσο τα επίπεδα 2019 (+37%) όσο και τα επίπεδα 2022 (+34%).
- Δεύτερον, η φετινή οριακή βελτίωση της εποχικότητας (52% το καλοκαίρι 2023, έναντι 53% το 2019) σε συνδυασμό με την τάση για off-season διακοπές (προς αποφυγή συνωστισμού και ακραίων καιρικών συνθηκών) αφήνει περιθώρια αυξημένης ζήτησης τόσο σε «εναλλακτικούς» μήνες όσο και σε «εναλλακτικούς» προορισμούς.

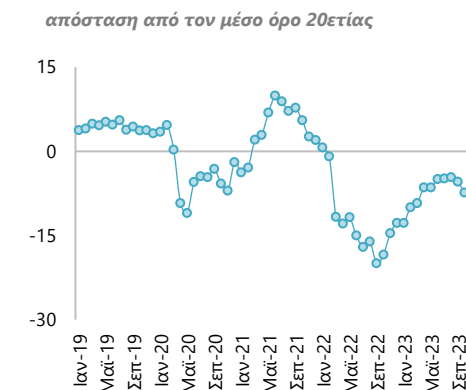
Διεθνείς τουριστικές εισπράξεις



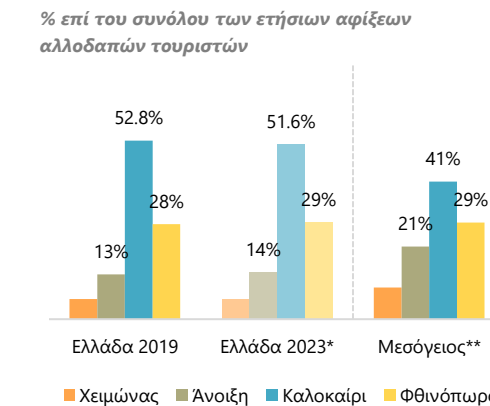
Αεροπορικές αφίξεις



Δείκτης καταναλωτικής εμπιστοσύνης βασικών αγορών [1]



Εποχικότητα αφίξεων τουριστών



[1] Γαλλία, Γερμανία, Ισπανία, Ιταλία, Ολλανδία & Η.Β.
 [*] Εκτίμηση βάσει δυναμικής διμήνου Σεπτέμβριος-Αύγουστος
 [**] Αφορά σε αφίξεις σε ξενοδοχεία για τις χώρες Ιταλία, Ισπανία, Κροατία & Πορτογαλία
 Πηγές: European Commission, Bloomberg, Eurocontrol, Τράπεζα της Ελλάδος, Ινσέτε, Ελ.Στατ. – Επεξεργασία: Εθνική Τράπεζα



Η παρούσα έκθεση καταρτίστηκε από τη Διεύθυνση Οικονομικής Ανάλυσης της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος, η οποία εποπτεύεται από την Τράπεζα της Ελλάδος και την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς, και προορίζεται αποκλειστικά ως απλή αναφορά για την ενημέρωση έμπειρων και ειδικευμένων επενδυτών, οι οποίοι αναμένεται και θεωρούνται απολύτως ικανοί να λαμβάνουν επενδυτικές αποφάσεις χωρίς να βασίζονται στο περιεχόμενο της έκθεσης, δηλαδή μόνον εφόσον πραγματοποιήσουν ίδια ανεξάρτητη έρευνα σε πηγές της επιλογής τους. Η παρούσα έκθεση δεν συνιστά επενδυτική έρευνα ούτε σύσταση για έρευνα, και ως τέτοια δεν καταρτίστηκε βάσει νομικών απαιτήσεων με σκοπό τη διασφάλιση της ανεξαρτησίας της επενδυτικής έρευνας. Οι πληροφορίες που περιέχονται στην παρούσα έκθεση δεν συνιστούν παροχή επενδυτικών συμβουλών και σε καμία περίπτωση δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν ή να θεωρηθούν σαν πρόταση ή προτροπή για αγορές ή πωλήσεις ή προώθηση προσφοράς ή προτροπής για αγορές ή πωλήσεις ή για συμμετοχή σε σύμβαση αναφορικά με κάθε χρεόγραφο, προϊόν, υπηρεσία ή επένδυση. Οι πληροφορίες ή οι απόψεις που περιέχονται στην παρούσα έκθεση δεν επαρκούν για να στηρίξουν μια επενδυτική απόφαση – και δεν συνιστούν δήλωση ή εγγύηση όσον αφορά τις μελλοντικές επιδόσεις οποιοδήποτε χρηματοπιστωτικού μέσου, πίστωσης, συναλλαγματικής ισοτιμίας ή άλλου μέτρου της αγοράς ή της οικονομίας. Οι επιδόσεις που έχουν σημειωθεί στο παρελθόν δεν αποτελούν αξιόπιστη ένδειξη μελλοντικών επιδόσεων. Δηλώνεται δεόντως ότι τα επενδυτικά προϊόντα ενέχουν επενδυτικούς κινδύνους, μεταξύ των οποίων συγκαταλέγεται ο κίνδυνος απώλειας μέρους ή του συνόλου του επενδύμενου κεφαλαίου. Η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος και/ή τα συνδεδεμένα με αυτήν πρόσωπα δεν φέρουν καμία απολύτως ευθύνη για τυχόν συνέπειες (συμπεριλαμβανομένης, ενδεικτικά, της άμεσης, έμμεσης ή επακόλουθης ζημίας, της απώλειας κέρδους, και άλλων απωλειών) που προκύπτουν από τυχόν εξάρτηση ή χρήση της παρούσας έκθεσης, και δεν αναλαμβάνουν καμία νομική υποχρέωση έναντι επενδυτή που θα λάβει άμεσα ή έμμεσα την παρούσα έκθεση. Η τελική επενδυτική απόφαση πρέπει να λαμβάνεται από τον επενδυτή, και την ευθύνη για την επένδυση πρέπει να αναλάβει ο επενδυτής.

Όποια στοιχεία έχουν χρησιμοποιηθεί στην παρούσα έκθεση, έχουν ληφθεί από πηγές που θεωρούνται αξιόπιστες, αλλά δεν έχουν επαληθευτεί από ανεξάρτητο φορέα. Λόγω της πιθανότητας λάθους εκ μέρους αυτών των πηγών, η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος δεν εγγυάται για την ακρίβεια, τον επίκαιρο χαρακτήρα ή τη χρησιμότητα οποιασδήποτε πληροφορίας. Οι πληροφορίες και οι απόψεις που περιέχονται στην παρούσα έκθεση υπόκεινται σε μεταβολές χωρίς προειδοποίηση, και δεν υφίσταται υποχρέωση επικαιροποίησης των πληροφοριών και των απόψεων που περιέχονται στην παρούσα έκθεση. Η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος, οι συνδεδεμένες με αυτήν εταιρείες, οι εκπρόσωποί της, τα στελέχη της και/ή το προσωπικό της ή άλλα πρόσωπα που σχετίζονται με αυτήν, δεν αναλαμβάνουν καμία ευθύνη ή υποχρέωση σε σχέση με την ακρίβεια ή την πληρότητα των πληροφοριών που περιέχονται στην παρούσα έκθεση, ή για οποιαδήποτε ζημία, εν γένει, που απορρέει από τυχόν χρήση της παρούσας έκθεσης, συμπεριλαμβανομένων των επενδυτικών αποφάσεων που βασίστηκαν στην παρούσα έκθεση. Η παρούσα έκθεση δεν υποτίθεται ότι περιέχει όλες τις πληροφορίες που μπορεί να χρειάζεται ένας υποψήφιος επενδυτής. Οι αποδέκτες της παρούσας έκθεσης θα πρέπει να αξιολογούν σε ανεξάρτητη βάση τις ειδικές πληροφορίες και απόψεις που περιέχονται σε αυτήν, και να ζητούν τις συμβουλές των επαγγελματιών και οικονομικών συμβούλων της επιλογής τους σε σχέση με οποιοδήποτε επενδυτικό, οικονομικό, νομικό, επιχειρηματικό, φορολογικό, λογιστικό ή κανονιστικό ζήτημα, πριν προβούν σε οποιαδήποτε επένδυση ή πριν πραγματοποιήσουν οποιαδήποτε συναλλαγή σχετικά με πληροφορίες και απόψεις που πραγματεύεται η παρούσα έκθεση.

Η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος Α.Ε. συνέταξε και δημοσίευσε την παρούσα έκθεση απολύτως ανεξάρτητα από οποιαδήποτε συνδεδεμένη με αυτήν εταιρεία και, ως εκ τούτου, όλες οι δεσμεύσεις, απόψεις, προβλέψεις, αξιολογήσεις ή ενδεικτικές τιμές που διατυπώνονται στις εν λόγω εκθέσεις μπορεί να διαφέρουν ουσιαστικά από τυχόν παρόμοιες εκθέσεις οι οποίες εκδίδονται από συνδεδεμένες εταιρείες, και μπορεί να βασίζονται σε διαφορετικές πηγές και μεθοδολογίες. Η παρούσα έκθεση δεν απευθύνεται σε, ούτε προορίζεται για, διανομή προς χρήση από πρόσωπα ή οντότητες που είναι πολίτες ή κάτοικοι ή έχουν έδρα σε οποιαδήποτε τοποθεσία, κράτος, χώρα ή άλλη δικαιοδοσία στην οποία η εν λόγω διανομή, δημοσίευση, διάθεση ή χρήση αντίκειται προς τους σχετικούς νόμους, κανονισμούς ή κανόνες. Η παρούσα έκθεση προστατεύεται από τους νόμους περί πνευματικής ιδιοκτησίας και δεν επιτρέπεται η τροποποίηση, αναπαραγωγή ή αναδημοσίευση ή μεταβίβασή της, είτε άμεση είτε έμμεση, σε οποιοδήποτε τρίτο μέρος, εν όλω ή εν μέρει, χωρίς προηγούμενη γραπτή συγκατάθεση της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος. Όλες οι απόψεις που διατυπώνονται στην παρούσα έκθεση εκφράζονται με ακρίβεια τις προσωπικές απόψεις του συντάκτη αποκλειστικά, όσον αφορά καθένα και όλα τα θέματα που καλύπτονται. Περαιτέρω, βεβαιώνεται ότι κανένα μέρος της αποζημίωσης του συντάκτη της έκθεσης δεν είχε, ούτε έχει, ούτε θα έχει άμεση ή έμμεση σχέση με τις συγκεκριμένες θέσεις ή τις απόψεις που διατυπώνονται στην παρούσα έκθεση.

ΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ

με τη ματιά της Εθνικής Τράπεζας

Βουμβάκη Τζέση
Deputy Chief Economist
fvoumv@nbg.gr

Κουτούζου Αθανασία
Head of Entrepreneurship & Business Analysis
koutouzou.ath@nbg.gr

Σακκάς Κ. Γεώργιος
Economist
sakkas.georgios@nbg.gr

Γιούρας Θεόδωρος
Economist
giouras.theo@nbg.gr

Κωνσταντοπούλου Νίκη
Economist
konstantopoulou.niki@nbg.gr

Κρόμπας Ιωάννης
Economist
krompas.ioannis@nbg.gr

ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

4^ο τρίμηνο 2023



ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ
Διεύθυνση Οικονομικής Ανάλυσης